

Tomasz Sawicki

Gniezno, st. 15c/15d, gm. loco, woj.
poznańskie, AZP 50-34/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 294-295

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

<p>ELBLĄG Stare Miasto, st. 32, AZP 16-51/34</p>	<p>• miasto średniowieczne i nowożytne (1237–1945 r.)</p> <p>Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. mgr. Andrzeja Gołębiewskiego i Mirosława Marcinkowskiego pod kierunkiem Grażyny Nawrołskiej (Pracownie Konserwacji Zabytków, sp. z o.o., Filia w Gdańsku). Finansowane przez Urząd Miejski w Elblągu. Siedemnasty sezon badań. Założono 7 wykopów o łącznej powierzchni 622 m².</p> <p>Na podwórkach parcel przy ul. Wieżowej 6, 7, 8, 9 dominowała zabudowa murowana. Relikty wcześniejszej, drewnianej zabudowy, zachowały się na stosunkowo niewielkich fragmentach. Przez te cztery podwórka przebiegał kanał odwadniający, odprowadzający nieczystości do fosy miejskiej. Na podwórku przy ul. Garbary 13 odsłonięto dobrze zachowaną, dwufazową oficynę drewnianą i murowaną, oraz pozostałości drewnianej zabudowy. Trzecim miejscem objętym tegorocznymi badaniami było bardzo duże podwórkę (powierzchnia 156 m²) przy ul. Św. Ducha 2. Jego północną część zajmowała oficyna, w obrębie której odkryto relikty ceglanoego pieca. W pozostałej części odsłonięto 3 poziomy drewnianej zabudowy z zachowanymi fragmentami domów o konstrukcji szkieletowej (m.in. jeden o długości 10 m i szerokości 3–5 m). W trakcie badań znaleziono dużą ilość ceramiki oraz wyrobów z różnych surowców. Dużą sensacją jest skarb monet i medali pochodzący z przełomu XVIII/XIX w. (około 200 sztuk), znaleziony w oficynie przy ul. Garbary 13. Badania będą kontynuowane.</p>
<p>Frombork, st. 3, gm. <i>loca</i>, woj. elbląskie</p>	<p>patrz: późne średniowiecze</p>
<p>Gacki-Leszcz, st. 1, gm. Pińczów, woj. kieleckie</p>	<p>patrz: środkowa i późna epoka brązu</p>
<p>Gąbin, st. 1, gm. Lubanie, woj. wrocławskie</p>	<p>patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich</p>
<p>Gąbin, st. 2, gm. Lubanie, woj. wrocławskie</p>	<p>patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich</p>
<p>Gdańsk-Stare Przedmieście</p>	<p>patrz: późne średniowiecze</p>
<p>Giby, st. 2, gm. <i>loca</i>, woj. suwalskie</p>	<p>patrz: mezolit</p>
<p>Głogów-Stare Miasto, kw. A-20, gm. <i>loca</i>, woj. legnickie</p>	<p>patrz: późne średniowiecze</p>
<p>Gniezno, st. 4, 6, 7, 13c, 53, 73</p>	<p>patrz: późne średniowiecze</p>
<p>Gniezno, st. 13b, gm. <i>loca</i>, woj. poznańskie</p>	<p>patrz: wczesne średniowiecze</p>
<p>GNIEZNO, st. 15c/15d, gm. <i>loca</i>, woj. poznańskie, AZP 50-34/-</p>	<p>• późnośredniowieczna i nowożytna zabudowa Góry Lecha w sąsiedztwie katedry (XV–XVII w.)</p> <p>Ratownicze przedinvestycyjne badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Tomasza Sawickiego (Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie). Finansowane przez Przedsiębiorstwo Budownictwa Telekomunikacyjnego „Kostrzyn”, sp. z o.o. Nadzorowano wykopy instalacyjne po stronie północnej katedry i na ul. Kolegiaty.</p> <p>W pobliżu katedry (st. 15c) natrafiono na płytko zalegające (5–40 cm) konstrukcje kamienne, przypominające fundamenty (obiekt nr 1), w skład których wchodziły gładkie kamienie o średnicy 50–70 cm, kamienie polne i fragmenty cegieł (w tym tzw. palcówki z około XV–XVI w.), oraz na luźną zaprawę wapienną między kamieniami. Stwierdzono, że jest to luźny układ kamieni, nie będący fundamentem. Osadzono je prawdopodobnie w późnym okresie nowożytnym w niewielkim wykopie i zasypano. Kontekst kulturowy o luźnym charakterze stanowiły fragmenty ceramiki, głównie nowożytnej oraz wczesno- i późnośrednio-</p>

wiecznej, ułamki płytek posadzkowych i kafli z XV-XVII w. oraz przedmioty żelazne i szklane. W profilu wschodnim wykopu przy ul. Kolegiaty 5 (st. 15d) wydzielono obiekt architektoniczny nr 2. Był to fundament ceglano-kamienny, uchwycony na długości 1,4 m, zalegający płytko pod powierzchnią terenu, na osi północ-południe. Na głębokości 0,62 m wystąpiły kamienie ułożone na wzór bruku kamiennego, łączone zaprawą wapienną, które mogły być starszym fundamentem. Prawdopodobnie w wykopie instalacyjnym uchwycono relikty dwóch nawarstwiających się budowli (kanonii?), najpewniej nowożytnych. Nieliczny materiał ruchoy występował na wtórnym złożu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Badania nie będą kontynuowane.

Gniezno, st. 22 Jezioro Święte,
gm. *loco*, woj. poznańskie

patrz: wczesne średniowiecze

Goszcz, gm. Twardogóra,
woj. wrocławskie

patrz: późne średniowiecze

GOŚCIKOWO-
PARADYŻ, st. 10,
gm. Świebodzin,
woj. zielonogórskie,
AZP 53-14/56

- zespół pocysterski (połowa XIII w. – 1787-1788 r.)
- ślady osadnictwa kultury łużyckiej/pomorskiej (wczesna epoka żelaza)
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego (XII w.)

Badania archeologiczno-architektoniczne w ramach resortowego programu „Polska 2000”, przeprowadzone we wrześniu i październiku przez mgr. Aleksandra Andrzejewskiego (Pracownia Dokumentacji Archeologiczno-Konserwatorskiej, Łódź, ul. Młynarska 54/62). Finansowane przez PSOZ. Wyeksplorowano 8 wykopów o łącznej powierzchni 89 m² i orientacyjnej kubaturze 230 m³. Nadzorowano wykop geotechniczny o powierzchni 5,50 m².

Wykopy I-IV na wirydażu kościoła oraz VI i VII na północ od kościoła i klasztoru wytyczono w celu wyjaśnienia kwestii rozplanowania wschodniej partii świątyni. Nie natrafiono w nich na relikty, które można byłoby wiązać z istnieniem wczesnogotyckiego, murowanego prezbiterium, kaplic przyprezbiterialnych oraz wschodniej ściany transeptu, jedynie w wykopie VII odsłonięto fundament północno-zachodniego narożnika północnego ramienia transeptu. Nawarstwienia kulturowe we wszystkich wykopach stanowiły głównie warstwy piaszczysto-próchnicze, często z wtrętami gruzu ceglano i zaprawy wapiennej. W wykopach I-IV, VI i VII miały one przeważnie charakter zasypisk licznie występujących tu pochówków, pochodzących w większości z późnych faz użytkowania zespołu. W wykopach V i VIII były to warstwy odłożone lub przemieszane w czasach nowożytnych, a fakt przecięcia ich przez wkop związany z budową fundamentu ściany skrzydła klasztornego wskazuje, iż powstało ono stosunkowo późno bądź zastąpiło nieznanie nam skrzydło starsze. W wykopie geotechnicznym nr IX, zlokalizowanym na wirydażu clastrum, przy ścianie krużganka skrzydła wschodniego, stwierdzono, że wykop fundamentowy krużganka przeciął grób zorientowany na zachód. Wynika stąd, że w miejscu tym uprzednio istniał cmentarz. Zaobserwowano, że fundamenty skarp ściany krużganka zostały wtórnie wzmocnione. Z nawarstwień kulturowych w wykopie IX, identycznych jak w pozostałych wykopach, pozyskano niewielkie ilości ceramiki naczyńowej i budowlanej, fajans, szkło, kafle piecowe i przedmioty żelazne – łącznie 236 fragmentów. Materiał ceramiczny ze stanowiska, w większości bardzo rozdrobniony, pochodził głównie z okresu nowożytnego (XVIII-XIX w.), w niewielkiej ilości z wczesnośredniowiecznego (XII w.) i w śladowej – z wczesnej epoki żelaza (kultura łużycka i kultura pomorska). Nie natrafiono prawie wcale na warstwy związane z funkcjonowaniem opactwa cystersów, co można wiązać z faktem, że obiekty cysterskie podlegały „czyszczeniom”, w wyniku czego usuwane były starsze warstwy kulturowe. Stwierdzono, że: wschodnia partia świątyni nie została w pełni zrealizowana, kościół był wznoszony w kilku fazach, w rozwoju clastrum wyróżnić można kilka etapów.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Pracowniach Konserwacji Zabytków w Poznaniu. Nadzory będą kontynuowane.